

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Thematisch ambtsbericht Kazachstan *Staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving*

Datum 22 juni 2026
Status Definitief

Colofon

Versienummer	1.0
Plaats	Den Haag

Inhoud

	Colofon	3
	Inleiding	5
1	Staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in de Sovjet-Unie	6
1.1	Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie	6
1.2	Staatsburgerschap in de voormalige Sovjet-Unie.....	6
2	Grondwet en staatsburgerschapswetgeving in Kazachstan	8
2.1	Belangrijkste wijzigingen in de verslagperiode.....	8
2.2	Staatsburgerschapswetgeving.....	9
2.2.1	Betrokken instanties	9
2.2.2	Verkrijging van het staatsburgerschap	10
2.2.3	Geboorte	10
2.2.4	Naturalisatie	11
2.2.5	De vereenvoudigde inschrijvingsprocedure	12
2.2.6	Weigeringsgronden.....	13
2.2.7	Herstel.....	14
2.2.8	Verkrijging op basis van interstatelijke overeenkomsten.....	14
2.2.9	Verkrijging van rechtswege: overgangsrecht na de Sovjetunie	15
2.2.10	Verlies van het staatsburgerschap	16
2.2.10.1	Afstand doen van staatsburgerschap.....	16
2.2.10.2	Intrekking van het staatsburgerschap	17
2.2.11	Staatsburgerschap van kinderen in geval van wijziging van het staatsburgerschap van de ouders en bij adoptie en voogdij.	18
2.3	Procedure verkrijging en beëindiging van het staatsburgerschap	19
2.4	Verificatie van het staatsburgerschap van Kazachse vreemdelingen	22
2.5	Staatloosheid.....	23
3	Vreemdelingenwetgeving	25
3.1.1	Vreemdelingen.....	25
3.1.2	Vluchtelingen	26
3.1.3	Ontheemden.....	27
4	Literatuurlijst	28

Inleiding

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van de vragen en aandachtspunten in de Terms of Reference (ToR) van het toenmalige ministerie van Justitie en Veiligheid, vastgesteld op 25 september 2023. Deze ToR zijn tezamen met het ambtsbericht gepubliceerd op de website van de rijksoverheid.

In dit thematisch ambtsbericht worden de wetgeving en de uitvoeringspraktijk aangaande staatsburgerschap en vreemdelingenrecht in Kazachstan beschreven. Het ambtsbericht maakt deel uit van een serie thematische ambtsberichten over een aantal landen die deel uitmaakten van de voormalige Sovjet-Unie.¹ Dit thematisch ambtsbericht is een actualisering, van het thematisch ambtsbericht staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in Centraal-Azië van september 2012 ten aanzien van Kazachstan.² De verslagperiode van dit ambtsbericht beslaat de periode van september 2012 tot en met februari 2026. Het ambtsbericht is een feitelijke, neutrale en objectieve weergave van de bevindingen gedurende de onderzochte periode. Het is geen beleidsstuk en geeft niet de visie van de Nederlandse regering of het beleid jegens een land of regio weer. Het bevat geen conclusies ten aanzien van het vreemdelingenbeleid.

Het ambtsbericht is opgesteld aan de hand van openbare en vertrouwelijke bronnen waarbij gebruik is gemaakt van zorgvuldig geselecteerde, geanalyseerde en gecontroleerde informatie. Bij de opstelling is onder meer geput uit informatie van niet-gouvernementele organisaties (ngo's), vakliteratuur, berichtgeving in de media en relevante overheidsinstanties. De passages in dit ambtsbericht berusten op meerdere bronnen, tenzij anders vermeld of in het geval van algemeen onbetwiste feiten of wetgeving. De geraadpleegde openbare bronnen zijn opgenomen in de bijlagen bij dit ambtsbericht. Informatie die alleen in minder gangbare talen beschikbaar was, zoals (Pools en Fins), is vertaald via eTranslation³, en als bijlage toegevoegd.

De gebruikte informatie is deels ingewonnen via bronnen ter plaatse, deels online, deels via de diplomatieke vertegenwoordiging van Nederland in Astana, en deels via de Kazachse ambassade in Den Haag. De op deze basis ingewonnen informatie is voornamelijk gebruikt ter ondersteuning van en aanvulling op passages die zijn gebaseerd op openbare informatie.

Het eerste hoofdstuk behandelt in enkele zinnen het uiteenvallen van de Sovjet-Unie en de staatsburgerschaps- en vreemdelingenrechtwetgeving ten tijde van de Sovjet-Unie. Hoofdstuk twee besteedt in de eerste paragraaf aandacht aan de staatsburgerschapswetgeving in Kazachstan: verkrijging en verlies van staatsburgerschap, alsmede de geldende procedures daarvoor. De tweede paragraaf van hoofdstuk twee behandelt de vreemdelingenwetgeving. Daarin komen achtereenvolgens de vreemdelingenwet en de positie van vluchtelingen en ontheemden aan bod.

¹ Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Georgië, Kazachstan, Kirgizië, Moldavië, Oekraïne, Oezbekistan, Russische Federatie, Tadzjikistan en Turkmenistan.

² Zie Thematisch ambtsbericht staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in Centraal-Azië, september 2012, <https://open.overheid.nl/details/ronl-9ebe4dcf-6e2b-4ada-920a-59e78ebd06cd>.

³ Het vertaalprogramma van de Europese Commissie, zie [AI translation and language tools - Multilingualism, translation and language-based AI services](#).

1 Staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in de Sovjet-Unie

1.1 Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie

In december 1991 kwam er een definitief einde aan het staatkundige bestaan van de Sovjet-Unie. Op dat moment verkregen ook de Sovjetrepublieken die zich tot dan toe niet onafhankelijk hadden verklaard, hun onafhankelijkheid. Met uitzondering van Estland, Letland en Litouwen (die zich in 2004 aansloten bij de Europese Unie) verenigden de landen die voorheen deel uitmaakten van de voormalige Sovjet-Unie zich vervolgens in het Gemeenebest van Onafhankelijke Staten (GOS).⁴

Alle voormalige republieken voerden sinds 1991 eigen staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in.⁵ De wetten van de landen die deel uitmaakten van de voormalige Sovjet-Unie waren niet gelijklopend, noch tegelijkertijd in werking getreden. In sommige voormalige Sovjetrepublieken was de oude Sovjetwetgeving nog langere tijd van kracht bij gebrek aan recentere wetgeving.⁶

Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie kwam er in de voormalige Sovjetlanden een stroom van miljoenen migranten op gang. Deze bestond voor een belangrijk deel uit Sovjetburgers die zich na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in een staat bevonden waarmee zij zich niet primair verwant voelden. Daarnaast vormden gewapende conflicten en welvaartsverschillen redenen om te migreren.⁷

Teneinde staatloosheid onder deze groepen migranten tegen te gaan en deels ook op aandringen van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), de Raad van Europa en UNHCR, werd in veel landen die voorheen deel uitmaakten van de Sovjet-Unie een vereenvoudigde wijze gecreëerd om het staatsburgerschap aan te vragen. Deze procedure gold doorgaans uitsluitend voor staatloze voormalige Sovjetburgers en met name voor personen die niet in de betreffende staat woonden, maar wel de etniciteit (natsionalnost)⁸ van de staat in kwestie bezaten, of er ooit waren geboren. De etnische samenstelling van de bevolking van Kazachstan is als volgt: Kazachs 71%, Russisch 14.9%, Oezbeeks 3.3%, Oekraïens 1.9%, Oeigoers 1.5%, Duits 1.1%, Tataars 1.1%, anders 4.9%, onbekend 0.3%.⁹

1.2 Staatsburgerschap in de voormalige Sovjet-Unie

De eerste Wet op het staatsburgerschap van de Sovjet-Unie dateert uit 1924. Hierna volgden wetten in 1930, 1931, 1938, 1978 en laatstelijk in 1990. De burgers van de Sovjet-Unie beschikten over een binnenlands paspoort van de Sovjet-Unie

⁴ Tijdens de verslagperiode waren niet alle landen meer lid. Zo traden bijvoorbeeld Oekraïne, Georgië en Moldavië uit; Turkmenistan werd geassocieerd lid.

⁵ Dit gold niet voor Estland, Letland en Litouwen, waar de Sovjet-periode werd beschouwd als bezetting. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie werd in deze landen de staatsburgerschapswetgeving van vóór 1950, die formeel altijd van kracht was gebleven, ook in de praktijk weer toegepast.

⁶ Thematisch ambtsbericht staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in Centraal-Azië, september 2012.

⁷ Thematisch ambtsbericht staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in Centraal-Azië, september 2012, p. 7.

⁸ Het in veel Slavische talen voorkomende woord 'natsionalnost' heeft niet per definitie dezelfde betekenis als het Nederlandse 'nationaliteit'; het woord kan ook duiden op etniciteit. Zie in dat verband ook https://opmaat.sdu.nl/content/p1-1009796?subId=p1-1000271_0_0&tab=article#po-heading-id_mRtpK3N9fEey7O5ZqJWLAw op p.23. Omwille van de duidelijkheid worden in dit ambtsbericht alleen de termen 'staatsburgerschap' en 'etniciteit' gebruikt en wordt de term 'nationaliteit' vermeden.

⁹ Zie Kazakhstan - The World Factbook (schatting 2023)

met daarin een woonregistratie in de vorm van een stempel of een inlegvel, de zogenaamde *propiska*. In het binnenlandse paspoort stond eveneens de etniciteit vermeld. De verkrijging van het staatsburgerschap bij geboorte vond plaats op basis van afstamming (*ius sanguinis*). Dit betekende dat een kind het staatsburgerschap van de Sovjet-Unie verkreeg via de ouders, ongeacht de plaats van geboorte.¹⁰

In de Sovjet-Unie was men zowel Sovjetburger als burger van een afzonderlijke deelrepubliek. Het burgerschap van de deelrepubliek werd bepaald door de vaste woonplaats (vermeld in de *propiska*) en wijzigde automatisch bij vestiging in een andere deelrepubliek.¹¹

Meervoudig staatsburgerschap werd in de Sovjet-Unie niet erkend. Verlies van het staatsburgerschap was mogelijk in geval van langdurig verblijf in het buitenland en kon alleen per decreet van de Opperste Sovjet.¹² Personen die in de Sovjet-Unie geboren waren en er woonden, kon het staatsburgerschap ontnomen worden. Dit kwam evenwel bijna niet voor en betrof voornamelijk personen die door de Opperste Sovjet als dissident werden aangemerkt.¹³

¹⁰ Thematisch ambtsbericht staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in [Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland](#), mei 2011.

¹¹ Een *propiska* was zowel een geschreven verblijfsvergunning als een instrument om migratie te registreren dat gebruikt werd in het Russische Rijk vóór 1917, en in de Sovjet-Unie van 1932 tot 1991. Zie ook Open Democracy, *Knock, knock: the return of the propiska?*, 7 maart 2013.

¹² Het hoogste wetgevende orgaan van de Sovjet-Unie.

¹³ bijvoorbeeld Alexandr Solzjenitsyn, zie [Aleksandr Solzhenitsyn – Biographical - NobelPrize.org](#)

2 Grondwet en staatsburgerschapswetgeving in Kazachstan

Op 16 december 1991 werd de onafhankelijkheid van de Republiek Kazachstan verklaard, waarbij Noersoeltan Nazarbajev tot president werd verkozen.¹⁴ Op 25 december 1991 werd Kazachstan officieel erkend als medeoprichter van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS). In januari 1993 werd een nieuwe grondwet aangenomen. In deze wet werd onder meer vastgelegd dat het Kazachs de officiële taal was van Kazachstan en dat het Russisch gebruikt mocht worden voor communicatie tussen verschillende etnische groepen.¹⁵ In 1995 werd een nieuwe grondwet aangenomen, die laatstelijk geamendeerd werd op 17 september 2022.¹⁶ In maart 2026 werd een nieuwe grondwet aangenomen, met 1 juli 2026 als datum van inwerkingtreding. Ook deze grondwet wijst de Kazachse wet op het Staatsburgerschap aan als lagere wetgeving die materiele bepalingen omtrent staatsburgerschap bevat.¹⁷

2.1 Belangrijkste wijzigingen in de verslagperiode

De Kazachse wet op het Staatsburgerschap van 1991 is in de verslagperiode dertien maal gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen zijn doorgevoerd in 2015, 2017 en 2024. Sinds 2015 komen ook etnische Kazachen met een niet-Kazachs staatsburgerschap die hoger onderwijs in Kazachstan genieten, in aanmerking voor de vereenvoudigde naturalisatie via de 'vereenvoudigde inschrijvingsprocedure'. Eerder waren dit al etnische Kazachen die als zodanig waren erkend ('kandas' of 'oralmans')¹⁸, en slachtoffers van politieke repressie gedurende de Sovjet-Unie. In 2024 kwamen daar nog de weduwen van Kazachse staatsburgers bij, op voorwaarde dat zij hoofdverblijf in Kazachstan hadden (zie paragraaf 2.2.4 naturalisatie, artikel 16-1). In 2015 werd de weigeringsgrond voor naturalisatie van eerdere overtreding van de migratiewet ingevoerd (zie paragraaf 2.2.4 naturalisatie, artikel 17).

In 2017 werd in het kader van een constitutionele hervorming de intrekking van het staatsburgerschap wegens openbare-orde-misdrijven ingevoerd (meer specifiek voor terroristische misdaden en andere misdaden met ernstige schade voor de vitale belangen van Kazachstan, zie paragraaf 2.2.10, artikel 20-1).

In 2024 werd de minimale verblijfsduur geschrapt als voorwaarde voor vereenvoudigde naturalisatie van weduwen van etnisch Kazachen (zie paragraaf 2.2.4 naturalisatie, artikel 16-1). Daarnaast werden verdere weigeringsgronden voor naturalisatie of herkrijging ingevoerd: strafrechtelijke antecedenten, inclusief verjaarde strafrechtelijke antecedenten met betrekking tot pedofilie, en het ontbreken van taalkennis van het Kazachs (zie paragraaf 2.2.4, artikel 17). Verder leidt sinds 2024 het gebruik van buitenlandse identiteitsdocumenten na het verkrijgen van het Kazachse staatsburgerschap tot verlies (paragraaf 2.2.10, artikel 19).

¹⁴ Nazarbajev bleef ruim 27 jaar president, tot zijn aftreden op 19 maart 2019.

¹⁵ Thematisch ambtsbericht staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in Centraal-Azië, september 2012, p. 63 (<https://open.overheid.nl/details/ronl-9ebe4dcf-6e2b-4ada-920a-59e78ebd06cd>)

¹⁶ <https://www.akorda.kz/en/constitution-of-the-republic-of-kazakhstan-50912>

¹⁷ The Times of Central Asia, *New Constitution Backed by Majority as Kazakhstan Reports Record Referendum Turnout*, 16 maart 2026.

¹⁸ Kandas zijn etnische Kazachen die niet eerder burgers waren van Kazachstan en de juridische status van kandas hebben toegekend gekregen. Voorheen werd deze groep ook aangeduid als 'oralmany' (terugkeerders).

2.2 Staatsburgerschapswetgeving

De 'Wet op het Staatsburgerschap van de Republiek Kazachstan'¹⁹ (hierna te noemen: 'Staatsburgerschapswet') is gebaseerd op artikel 10 van de Grondwet.²⁰ Dit artikel stipuleert dat het staatsburgerschap van de Republiek Kazachstan (hierna: Kazachstan) wordt verkregen en verloren gaat in overeenstemming met de wet; dat er één voor iedereen gelijk staatsburgerschap van Kazachstan bestaat; dat in beginsel²¹ van een staatsburger noch staatsburgerschap, noch het recht van staatsburgerschap te veranderen, mag worden ontnomen; en dat een staatsburger in beginsel niet mag worden uitgewezen uit het grondgebied van Kazachstan.²² Meervoudig staatsburgerschap wordt zowel door de Grondwet als de Staatsburgerschapswet niet erkend.²³

De Staatsburgerschapswet werd op 20 december 1991 aangenomen en is op 1 maart 1992 in werking getreden. De wet is herhaaldelijk geamendeerd, laatstelijk op 12 juli 2025.²⁴ Volgens de Staatsburgerschapswet is de president van Kazachstan bevoegd te beslissen in zaken omtrent toelating tot, herstel van, en beëindiging van het staatsburgerschap van Kazachstan. Dit hoofdstuk beschrijft de wet zoals die geldt op het moment van publicatie van dit ambtsbericht.

2.2.1 Betrokken instanties

De betrokken instanties in Kazachstan m.b.t. staatsburgerschaapsaangelegenheden zijn:²⁵

1. de president;
2. Commissie inzake staatsburgerschaapsaangelegenheden;
3. (organen van) het ministerie van Binnenlandse Zaken;
4. het ministerie van Buitenlandse Zaken (en de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen).

De president is in Kazachstan de bevoegde instantie die beslist in aangelegenheden betreffende staatsburgerschap (verkrijging, beëindiging en herstel).²⁶ De president vaardigt verordeningen en decreten uit in gevallen van toelating tot, of wijziging van, het staatsburgerschap, alsook in gevallen van weigering van een verzoek inzake het staatsburgerschap van Kazachstan.²⁷

Daarnaast bestaat in Kazachstan een Commissie inzake staatsburgerschaapsaangelegenheden die door de president is ingesteld en direct onder hem valt. Deze commissie is verantwoordelijk voor de inleidende beoordeling van verzoeken met betrekking tot het staatsburgerschap van Kazachstan, en doet daarover een aanbeveling aan de president.²⁸ De commissie is tevens (mede)verantwoordelijk

¹⁹ [The Law of the Republic of Kazakhstan](#) dated 20 December, 1991, 1017-XII, hierna: Kazachse Staatsburgerschapswet, laatstelijk herzien op 12 juli 2025. De informele Engelstalige vertaling staat op On citizenship of the Republic of Kazakhstan - "Adilet" LIS.

²⁰ In de nieuwe Grondwet, die vanaf 1 juli 2026 zal gelden, wordt dit artikel 13.

²¹ Zie voor uitzonderingen op deze hoofdregel paragraaf 2.1.2 over verliesgronden.

²² Art.10 lid 2 van de Grondwet van Kazachstan bepaalt dat in bijzondere omstandigheden de nationaliteit kan worden ontnomen, waarna uitzetting alsnog mogelijk is. Zie [Constitution of the Republic of Kazakhstan — Official website of the President of the Republic of Kazakhstan](#), geraadpleegd op 12 januari 2026.

²³ Zie art.10 lid 3 van de Grondwet, <https://www.akorda.kz/en/constitution-of-the-republic-of-kazakhstan-50912>

²⁴ https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1000816, vertaald via het vertaalprogramma van de Europese Commissie; Engelse vertaling op <https://adilet.zan.kz/eng/docs/Z910004800>

²⁵ Staatsburgerschapswet, artt. 29, 30 en 31.

²⁶ Staatsburgerschapswet, art. 29.

²⁷ Staatsburgerschapswet, art. 15.

²⁸ Staatsburgerschapswet, art. 35.

voor het toezicht op de tenuitvoerlegging van besluiten met betrekking tot het staatsburgerschap van Kazachstan.²⁹

De organen van het ministerie van Binnenlandse Zaken zijn belast met het in ontvangst nemen van verzoeken met betrekking tot het staatsburgerschap van Kazachstan van burgers die hun vaste woonplaats in Kazachstan hebben, en leggen deze verzoeken, tezamen met de benodigde documenten, voor aan de president van Kazachstan. De organen van Binnenlandse Zaken hebben tevens de verantwoordelijkheid voor de registratie van verkrijging en verlies van en uittreding uit het staatsburgerschap.³⁰

Het ministerie van Buitenlandse Zaken en de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen van Kazachstan in het buitenland nemen verzoeken met betrekking tot het staatsburgerschap in ontvangst van personen die buiten Kazachstan wonen en leggen deze verzoeken, vergezeld van de benodigde documenten, voor aan de president. Buitenlandse Zaken en de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen zijn tevens belast met de registratie van Kazachse staatsburgers in het buitenland en van het verlies van Kazachs staatsburgerschap in het buitenland.³¹

2.2.2 *Verkrijging van het staatsburgerschap*

Het staatsburgerschap van Kazachstan kan volgens artikel 10 van de Staatsburgerschapswet worden verkregen:

1. door geboorte;
2. als gevolg van de toelating tot het staatsburgerschap (naturalisatie);
3. op de gronden of op de wijze als bepaald in interstatelijke overeenkomsten aangegaan door Kazachstan;
4. op andere gronden als voorzien in de wet.³²

2.2.3 *Geboorte*

Een kind van wie beide ouders op het moment van geboorte staatsburger zijn van Kazachstan, is staatsburger van Kazachstan, ongeacht de geboorteplaats.³³ Indien de ouders een verschillend staatsburgerschap hebben, maar één van de ouders heeft op het moment van geboorte Kazachs staatsburgerschap, is het kind staatsburger van Kazachstan:

1. indien het op Kazachs grondgebied geboren is;³⁴
2. indien het buiten Kazachstan is geboren, terwijl ten minste één van de ouders een vaste woonplaats in Kazachstan heeft op het moment van geboorte.³⁵

Indien beide ouders met verschillend staatsburgerschap, van wie één Kazachs staatsburger is, op het moment van geboorte hun vaste woonplaats buiten Kazachstan hebben, wordt het staatsburgerschap van het kind, dat is geboren buiten Kazachstan, bepaald door de keuze van de ouders, vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst tussen de ouders. Ouders kunnen daarin gezamenlijk

²⁹ Staatsburgerschapswet, art. 40.

³⁰ Staatsburgerschapswet, art. 30.

³¹ Staatsburgerschapswet, art. 31.

³² Een van die gronden staat elders in de Staatsburgerschapswet, t.w. artikel 25 (adoptie).

³³ Staatsburgerschapswet, art. 11.

³⁴ Staatsburgerschapswet, art. 12 lid 1.

³⁵ Staatsburgerschapswet, art. 12 lid 2.

schriftelijk ermee instemmen dat zij er beiden mee instemmen dat het Kazachs staatsburgerschap verkrijgt.³⁶

Indien op het moment van geboorte van een kind buiten het grondgebied van Kazachstan één van de ouders het staatsburgerschap van Kazachstan heeft, terwijl de andere staatloos is, is het kind staatsburger van Kazachstan, ongeacht de geboorteplaats.³⁷

Bij vaststelling van vaderschap van een kind van wie de moeder staatloos is, terwijl de vader staatsburger van Kazachstan is, wordt het kind, indien het nog geen veertien jaar is, Kazachs staatsburger ongeacht de geboorteplaats. Indien de vaste woonplaats van het kind zich buiten Kazachstan bevindt, wordt zijn staatsburgerschap bepaald na een schriftelijke aanvraag om het staatsburgerschap door beide ouders.³⁸

Een kind dat is geboren op het grondgebied van Kazachstan uit staatloze ouders, is Kazachs staatsburger indien zijn ouders hun hoofdverblijf in Kazachstan hebben.³⁹ Ten slotte is ook Kazachs staatsburger een kind dat zich bevindt op het grondgebied van Kazachstan, van wie beide ouders onbekend zijn.⁴⁰

2.2.4 *Naturalisatie*

Vreemdelingen en staatlozen die permanent op het grondgebied van Kazachstan verblijven, kunnen op hun verzoek worden toegelaten tot het staatsburgerschap van Kazachstan krachtens een hiertoe strekkend besluit van de president.⁴¹ Er is een reguliere procedure (art.16 Staatsburgerschapswet) en een vereenvoudigde inschrijvingsprocedure (art. 16-1 Staatsburgerschapswet.). Beide manieren van naturalisatie hebben verkrijging van het staatsburgerschap tot gevolg met ingang van de datum van het presidentiële besluit.⁴²

Reguliere naturalisatieprocedure

Voor reguliere toelating tot het staatsburgerschap van Kazachstan komen in aanmerking personen die legaal gedurende ten minste vijf jaar permanent in Kazachstan verblijven,⁴³ of die gedurende ten minste drie jaar gehuwd zijn met een burger van Kazachstan.⁴⁴ Deze voorwaarden gelden niet voor:

³⁶ Staatsburgerschapswet, art. 12 lid 2 tweede zin; website overheid van Kazachstan, [You want to become a Kazakhstani citizen](#), geraadpleegd op 28 mei 2026.

³⁷ Staatsburgerschapswet art.12 lid 2 derde zin.

³⁸ Staatsburgerschapswet art.12, één na laatste zin.

³⁹ Staatsburgerschapswet art. 14.

⁴⁰ Staatsburgerschapswet art. 13.

⁴¹ Staatsburgerschapswet art. 15.

⁴² Vertrouwelijke bron d.d. 24 februari 2026 .

⁴³ Tot die periode wordt volgens artikel 38 van de Staatsburgerschapswet gerekend: militaire dienstdienst, alleen als de persoon tot die tijd in Kazachstan woonachtig was en de periode tussen de dag waarop hij uit het leger werd ontslagen en de dag van aankomst in Kazachstan met als doel permanent verblijf niet langer is dan drie maanden; de periode waarin de persoon buiten Kazachstan een opleiding heeft gevolgd, alleen als de periode tussen het beëindigen van de opleiding en de dag van aankomst in Kazachstan niet langer is dan drie maanden; de periode waarin de persoon op officiële zakenreis buiten Kazachstan is, alleen als de periode tussen het beëindigen van de reis en de dag van aankomst in Kazachstan niet langer is dan drie maanden. Alle genoemde periodes kunnen worden opgeschort in geval van ziekte, natuurramp of om andere geldige redenen.

⁴⁴ Staatsburgerschapswet, artikel 16 lid 1. Dit artikel vermeldt geen andere voorwaarden waaraan personen die willen naturaliseren moeten voldoen. Wel somt artikel 1 van de Staatsburgerschapswet een aantal plichten op waaraan iedere staatsburger van Kazachstan moet voldoen: het respecteren van de Grondwet en de wetten van Kazachstan, het beschermen van de belangen van Kazachstan en haar territoriale integriteit, het tonen van eerbied voor de gewoontes, tradities, de staatstaal en de etnische talen van Kazachstan, en bijdragen tot de versterking van de macht, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Kazachstan.

1. minderjarigen;⁴⁵
2. handelingsonbekwame personen;
3. personen die bijzondere verdiensten hebben voor Kazachstan;
4. personen die een beroep hebben dat voldoet aan een door de president opgestelde lijst;⁴⁶
5. de familieleden van personen in categorieën 1-4.⁴⁷

Daarnaast worden toegelaten tot het staatsburgerschap van Kazachstan burgers van voormalige Sovjetrepublieken, die voor permanente vestiging naar Kazachstan zijn gekomen en die ten minste één naast familielid⁴⁸ hebben met Kazachs staatsburgerschap (ongeacht de lengte van het verblijf van de betreffende burger van een voormalige Sovjetrepubliek in Kazachstan).⁴⁹

De toelating tot het staatsburgerschap van buitenlandse militairen die gestationeerd zijn op Kazachs grondgebied, wordt bepaald door interstatelijke overeenkomsten van Kazachstan.⁵⁰

2.2.5 *De vereenvoudigde inschrijvingsprocedure*

Een vereenvoudigde (inschrijvings-)procedure geldt volgens art. 16-1 van de Staatsburgerschapswet voor:

1. Als 'kandas'⁵¹ erkende repatrianten die rechtmatig en permanent op het grondgebied van Kazachstan verblijven, ongeacht de periode van hun verblijf;
2. Gerehabiliteerde slachtoffers van massale politieke repressie gedurende de Sovjet-Unie,⁵² alsmede hun nakomelingen, die tegen hun wil het staatsburgerschap is ontnomen of hebben verloren, die rechtmatig en permanent op het grondgebied van Kazachstan verblijven, ongeacht de verblijfsperiode, alsmede personen die gerechtigd zijn op vereenvoudigde wijze het staatsburgerschap van Kazachstan te verwerven op basis van door Kazachstan geratificeerde internationale overeenkomsten (zie paragraaf 2.2.7 'interstatelijke overeenkomsten')
3. Etnische Kazachen die studeren aan instellingen voor hoger onderwijs in Kazachstan.
4. Weduwen van burgers van Kazachstan die rechtmatig permanent op het grondgebied van Kazachstan verblijven, ongeacht de periode van verblijf.

Bovenstaande vereenvoudigde naturalisatie was vooral gericht op de verkrijging van staatsburgerschap door etnische Kazachen, kandas. De staat heeft terugkeer van etnische Kazachen naar Kazachstan sinds 1991 aangemoedigd, en sindsdien zijn meer dan een miljoen mensen teruggekeerd naar Kazachstan.⁵³ Na de invoering van

⁴⁵ Art.17 Burgerlijk Wetboek Kazachstan bepaalt meerderjarigheid op 18 jaar, zie Civil Code of the Republic of Kazakhstan (General Part & Special Part, as amended up to Law of the Republic of Kazakhstan [No. 241-VI of April 2, 2019](#)), Kazakhstan, WIPO Lex.

⁴⁶ Zie Presidentieel Decreet d.d. 6 juni 2005, no. 1587.

⁴⁷ Staatsburgerschapswet, art. 16 lid 1.

⁴⁸ Hieronder worden in de wet verstaan: (geadopteerd) kind, echtgenoot of echtgenote, (adoptie-)ouders, broer, zus, grootvader of grootmoeder.

⁴⁹ Staatsburgerschapswet, art. 16 sub 2.

⁵⁰ Staatsburgerschapswet, art. 16 sub 2 laatste zin. Onbekend is of dergelijke interstatelijke overeenkomsten bestaan.

⁵¹ Kandas zijn etnische Kazachen die niet eerder burgers waren van Kazachstan en de juridische status van kandas hebben toegekend gekregen, zie ook website Azizov & Partners, [Status and rights of the Kandas](#), geraadpleegd op 26 mei 2026. Voorheen werd deze groep ook aangeduid als 'oralmany' (terugkeerders). Zie ook: Website government of the Republic of Kazakhstan, [Kandas in Kazakhstan: help, privileges, adaptation](#), geraadpleegd op 26 mei 2026.

⁵² De procedure voor rehabilitatie is vastgelegd in de '[Law on Rehabilitation of Victims of Massive Political Repressions: On Rehabilitation of Victims of Massive Political Repressions](#)'.

⁵³ Qazinform, [Over 1mln ethnic Kazakhs return to motherland since 1991](#), 29 september 2025.

een nieuw hervestigingsmechanisme voor etnische Kazachen op 1 augustus 2023 hebben 38.000 mensen de status van kandas gekregen, waaronder 13.200 tussen begin 2025 en 1 november 2025. De belangrijkste landen van herkomst zijn de Volksrepubliek China (45%) en de Republiek Oezbekistan (42%). De belangrijkste vestigingsregio's in Kazachstan zijn Almaty, Turkestan en Mangistau. Om de hervestiging in door de regering aangewezen regio's te stimuleren, wordt een regionaal quotum vastgesteld op basis van voorstellen van lokale uitvoerende instanties.⁵⁴ In tientallen zaken trok de overheid het Kazachse staatsburgerschap later weer in als er sprake was van gestelde foutieve informatie omtrent etniciteit, en derhalve frauduleuze verkrijging. Dit betrof met name Afghaanse immigranten die eerder, bij hun vereenvoudigde naturalisatieaanvraag, Kazachse etniciteit hadden aangevoerd. Volgens informatie verstrekt door de Afghaanse de facto autoriteiten zouden zij echter niet etnisch Kazachs maar mogelijk etnisch Oezbeeks zijn. De Kazachse autoriteiten trokken daarop in vele tientallen gevallen het Kazachse staatsburgerschap in, met mogelijke staatloosheid tot gevolg.⁵⁵

De verwerkingstijd van de inschrijvingsprocedure is maximaal drie maanden vanaf de datum van aanvraag.

2.2.6 Weigeringsgronden

Een aanvraag ter verkrijging of herkrijging van het staatsburgerschap kan volgens de Staatsburgerschapswet (art.17) worden geweigerd indien de aanvrager:

1. een misdrijf tegen de menselijkheid heeft begaan, of bewust ageert tegen de soevereiniteit en onafhankelijkheid van Kazachstan;
2. aandringt op schending van de eenheid en integriteit van het grondgebied van Kazachstan;
3. illegale activiteiten verricht die schadelijk zijn voor de nationale veiligheid en de volksgezondheid;
4. aanzet tot interetnische, interreligieuze en religieuze vijandigheid, of het functioneren van de staatstaal van Kazachstan tegenwerkt;
5. betrokken is bij terroristische of extremistische organisaties of veroordeeld is voor terroristische of extremistische misdrijven;
6. op de internationale lijst van gezochte personen staat, een straf uitzit op grond van een vonnis van een rechtbank dat in werking is getreden, of zijn acties door een rechtbank worden erkend als een (gevaarlijke) recidive van misdrijven;
7. staatsburger is van één of meer andere staten;⁵⁶
8. valse informatie over zichzelf heeft verstrekt bij het aanvragen van de toelating tot het staatsburgerschap of het herstel van het staatsburgerschap van Kazachstan, of zonder gegronde reden niet de nodige documenten heeft ingediend binnen de voorwaarden die zijn vastgesteld in de wetgeving van Kazachstan;

⁵⁴ Zie de Kazachse nationale migratiestrategie 2025 – 2030: [Об утверждении Концепции миграционной политики Республики Казахстан до 2030 года - ИПС "Эділет" \(Russischtaalig\)](#).

⁵⁵ RFERL, Naturalized Kazakhs From Afghanistan Rendered Stateless After Astana Revokes Citizenships, 15 januari 2025, www.rferl.org/a/kazakhstan-afghan-kazakhs-naturalization/33591897.html; BAMF, *Briefing Notes Group 62*, 17 november 2025, p. 5.

⁵⁶ Hiervan zijn uitgezonderd volgens de wet: minderjarigen, handelingsonbekwamen, aanvragers wier naturalisatie onder interstatelijke verdragen (zie paragraaf 2.2.8) valt, en mensen die op basis van bijzondere verdienste of bepaalde beroepen het Kazachse staatsburgerschap verkregen (Presidentieel Decreet d.d. 6 juni 2005, no. 1587), en mensen die onder de vereenvoudigde inschrijvingsprocedure vallen onder artikel 16-1 (Kandas, slachtoffers van politieke repressie, etnische Kazachen die in Kazachstan studeren, weduwen van Kazachse staatsburgers, zie paragraaf 2.2.5). Ook werden andere aanvragers volgens een bron vrijgesteld van het vereiste van voltooid afstand van hun eerdere staatsburgerschap indien zij konden aantonen dat zij hadden verzocht om afstand daarvan te doen, en nog op een besluit wachtten.

9. een niet-verwijderd of uitstaand strafblad heeft voor het plegen van een opzettelijk misdrijf op het grondgebied van Kazachstan of in het buitenland, voor zover dit feitencomplex als een strafrechtelijk feit wordt gezien volgens Kazachs recht;
- 9.1 een zedenmisdrijf heeft gepleegd tegen een minderjarige;
10. binnen vijf jaar vóór het aanvragen van de toelating tot, of het herstel van, het staatsburgerschap van Kazachstan een economisch delict heeft begaan;
- 10.1 herhaaldelijk binnen vijf jaar voor het aanvragen van de toelating tot, of herstel van, het staatsburgerschap van Kazachstan, de wet van Kazachstan op het gebied van bevolkingsmigratie heeft geschonden;
11. het staatsburgerschap van Kazachstan heeft verloren o.g.v. art. 21 onder punten 1, 2 en 5 van de Staatsburgerschapswet⁵⁷ binnen 5 jaar vóór de aanvraag tot toelating tot, of het herstel van, het staatsburgerschap van Kazachstan;
12. het staatsburgerschap van Kazachstan heeft verloren o.g.v. art. 21, eerste deel, punt 8 van de Staatsburgerschapswet;⁵⁸
13. het staatsburgerschap van Kazachstan is ontnomen o.g.v. art. 20 lid 1 van de Staatsburgerschapswet;⁵⁹
14. geen elementaire kennis heeft van de taal en de geschiedenis, of van de basisprincipes van de Grondwet van Kazachstan.

2.2.7 *Herstel*

Personen die in het verleden staatsburger zijn geweest van Kazachstan, kunnen op hun verzoek hernieuwd worden toegelaten tot het staatsburgerschap. Tot 2015 gold voor deze personen niet de eis van voorafgaand minimaal rechtmatig verblijf van vijf jaar in Kazachstan dan wel ten minste drie jaar huwelijk met een Kazachs staatsburger. Deze uitzondering is in 2015 uit de wet geschrapt.⁶⁰

2.2.8 *Verkrijging op basis van interstatelijke overeenkomsten*

Kazachstan heeft drie interstatelijke overeenkomsten m.b.t. een vereenvoudigde wijze van verkrijging van het staatsburgerschap van de betrokken landen:

1. Overeenkomst met Belarus, Kirgizië en de Russische Federatie over een vereenvoudigde wijze van verkrijging van het staatsburgerschap van de respectieve landen.⁶¹ De vereenvoudigde procedure komt er op neer dat het staatsburgerschap wordt verleend op basis van registratie in een vaste woonplaats, gelegen op het grondgebied van de staat waarvan het

⁵⁷ art. 21 onder punten 1, 2 en 5 van de Staatsburgerschapswet betreffen de volgende omstandigheden: betrokkene heeft gediend voor onderdelen van een vreemde mogendheid (bijv. leger, inlichtingendiensten, politie, rechtspraak); het staatsburgerschap is verkregen op basis van foutieve informatie of frauduleuze documenten; betrokkene heeft een ander staatsburgerschap verkregen.

⁵⁸ art. 21, eerste deel, punt 8 van de Staatsburgerschapswet betreft de volgende omstandigheid: extremistische of terroristische activiteiten, als gevolg van deelname in een buitenlands gewapend conflict.

⁵⁹ art. 20, lid 1 van de Staatsburgerschapswet betreft de volgende omstandigheid: het Kazachse staatsburgerschap van betrokkene is eerder ingetrokken door een rechtbank, op grond van terroristische misdrijven of andere misdrijven gespecificeerd in het Kazachse Wetboek van Strafrecht, waarop de sanctie intrekking van het staatsburgerschap staat en die tot ernstige schade voor de vitale belangen van Kazachstan hebben geleid. Zie ook paragraaf 2.2.10.1 over intrekking van het staatsburgerschap, en voetnoot 76.

⁶⁰ Staatsburgerschapswet, art. 18.

⁶¹ Overeenkomst tussen de Republiek Wit-Rusland en Kazachstan over de vereenvoudigde wijze van verkrijging van staatsburgerschap door staatsburgers van de Republiek Wit-Rusland die op het grondgebied van Kazachstan aankomen om aldaar duurzaam woonachtig te zijn en door staatsburgers van Kazachstan die op het grondgebied van de Republiek Wit-Rusland aankomen om aldaar duurzaam woonachtig te zijn van 17 januari 1996 (in werking getreden op 31 juli 1998).

staatsburgerschap wordt beoogd. Hierbij moet aan één van de volgende voorwaarden zijn voldaan:⁶²

- de verzoeker moet het staatsburgerschap van de Belarussische Socialistische Sovjetrepubliek (SSR), de Kazachse SSR, de Kirgizische SSR of de Russische Federatieve Socialistische Sovjetrepubliek (RSFSR) hebben bezeten, vóór 21 december 1991⁶³ geboren zijn of voor die datum woonachtig zijn geweest op het grondgebied van de staat waarvan het staatsburgerschap wordt beoogd;
 - de verzoeker heeft ten minste één naast familielid (te weten een echtgenoot/echtgenote, een (adoptief) ouder, een (adoptief) kind, een zus of broer, een grootouder of een kleinkind) dat een vaste woonplaats heeft op het grondgebied van de staat waarvan het staatsburgerschap wordt beoogd.
2. Overeenkomst met Oekraïne over de vereenvoudigde wijze van verkrijging en beëindiging van het staatsburgerschap van de beide landen.⁶⁴ De overeenkomst voorziet in de mogelijkheid het staatsburgerschap te verlenen aan duurzaam op het grondgebied van het andere land verblijvende staatsburgers, tegelijk met het afstand doen van het oude staatsburgerschap. Hierbij moet aan één van de volgende voorwaarden zijn voldaan:
- de verzoeker heeft een vaste woonplaats op het grondgebied van de staat waarvan het staatsburgerschap wordt beoogd, ongeacht de duur van het aldaar woonachtig zijn;
 - de verzoeker of één van zijn (adoptief-)ouders of grootouders zijn geboren of hebben een vaste woonplaats gehad op het grondgebied van de staat waarvan het staatsburgerschap wordt beoogd, of de verzoeker heeft ten minste één naast familielid - te weten echtgenoot/echtgenote, (adoptief) ouder, (adoptief) kind, broer of zus, grootouder of kleinkind) - die staatsburger is van het land waarvan het staatsburgerschap wordt beoogd en die daar een vaste woonplaats heeft.
3. Ten slotte heeft Kazachstan een afzonderlijke overeenkomst met Belarus over een vereenvoudigde wijze van verkrijging van het staatsburgerschap van de respectieve landen.⁶⁵ Deze overeenkomst was ten tijde van schrijven formeel van kracht, maar is de facto achterhaald door de overeenkomst tussen Belarus, Kazachstan, Kirgizië en de Russische Federatie (hierboven genoemd).

2.2.9 *Verkrijging van rechtswege: overgangsrecht na de Sovjetunie*

De huidige Staatsburgerschapswet (in werking getreden op 1 maart 1992 en laatstelijk aangepast op 12 juli 2025) is de eerste sinds de onafhankelijkheid van

⁶² Art. 1 lid 1 van de overeenkomst; zie ook Website government of the Republic of Kazakhstan, [How to get the citizenship of Kazakhstan](#).

⁶³ De datum waarop de akkoorden ter oprichting van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) werden getekend door alle ex-Sovjetrepublieken (behalve Georgië), het zogenaamde Alma Ata-protocol. Hiermee werd de Sovjet-Unie opgeheven.

⁶⁴ Overeenkomst tussen Oekraïne en Kazachstan over de vereenvoudigde verkrijging en beëindiging van staatsburgerschap door staatsburgers van Oekraïne die hun vaste woonplaats in Kazachstan hebben en staatsburgers van Kazachstan die hun vaste woonplaats in Oekraïne hebben, en op de voorkoming van gevallen van staatloosheid en dubbel staatsburgerschap van 19 mei 2000 (in werking getreden op 14 september 2000).

⁶⁵ Overeenkomst tussen de Republiek Wit-Rusland en Kazachstan over de vereenvoudigde wijze van verkrijging van staatsburgerschap door staatsburgers van de Republiek Wit-Rusland die op het grondgebied van Kazachstan aankomen om aldaar duurzaam woonachtig te zijn en door staatsburgers van Kazachstan die op het grondgebied van de Republiek Wit-Rusland aankomen om aldaar duurzaam woonachtig te zijn van 17 januari 1996 (in werking getreden op 31 juli 1998).

Kazachstan.⁶⁶ Volgens de Staatsburgerschapswet worden de volgende personen erkend als staatsburger van Kazachstan:

1. personen die voorafgaand aan de dag van inwerkingtreding van deze wet hun vaste woonplaats in Kazachstan hadden, verkregen op dat moment het Kazachse staatsburgerschap;
2. personen die zijn geboren op het grondgebied van Kazachstan en geen vreemd staatsburgerschap bezitten;
3. personen die het staatsburgerschap in overeenstemming met deze wet hebben verkregen.⁶⁷

Voorts vermeldt artikel 3 van de Staatsburgerschapswet dat Kazachstan de voorwaarden schept voor de terugkeer van personen die werden gedwongen het grondgebied van Kazachstan te verlaten als gevolg van massale onderdrukking, gedwongen collectivisatie of andere onmenselijke politieke acties gedurende de Sovjet-Unie. Dit geldt voor hun nakomelingen en voor etnische Kazachen die (om andere redenen) op het grondgebied van vreemde mogendheden wonen.⁶⁸ De hierboven vermelde bepalingen zien vooral op etnische Kazachen, die in de Sovjettijd (vaak gedwongen) Kazachstan hebben verlaten en zich thans permanent willen vestigen in Kazachstan als hun 'historisch vaderland' (repatrianten of 'kandas').⁶⁹ Voor deze groep mensen is de eis dat zij eerst vijf jaar permanent in Kazachstan hebben verbleven of ten minste drie jaar met een Kazachse staatsburger getrouwd zijn, niet van toepassing.⁷⁰

De Wet op de Staatsonafhankelijkheid van Kazachstan bepaalt in artikel 7 dat aan alle Kazachen die gedwongen het grondgebied van Kazachstan hebben verlaten en die in het buitenland wonen, het recht op het bezit van het Kazachse staatsburgerschap wordt verleend, tegelijk met het bezit van het staatsburgerschap van vreemde mogendheden, indien dit niet in strijd is met de wetten van die mogendheden.⁷¹ Alle andere burgers van de Sovjet-Unie konden via de normale naturalisatieprocedure het staatsburgerschap van Kazachstan verkrijgen (zie paragraaf 2.2.4). Echter, in de praktijk komt staatloosheid in Kazachstan voor. In een rapport uit 2022 schatte de VN in dat bijna 8.000 personen in Kazachstan staatloos zijn c.q. het risico lopen staatloos te worden, maar dat het werkelijke aantal nog hoger kan zijn.⁷²

2.2.10 *Verlies van het staatsburgerschap*

Het staatsburgerschap van Kazachstan kan worden verloren door (1) het doen van afstand; (2) ontneming; of (3) verlies.⁷³

2.2.10.1 Afstand doen van staatsburgerschap

Een persoon kan op eigen verzoek afstand doen van het Kazachse staatsburgerschap. Mensen die via een diplomatieke vertegenwoordiging om afstand verzoeken moeten ook een bewijs van verkrijging van een buitenlands staatsburgerschap bijvoegen.⁷⁴ Een verzoek om afstand kan worden geweigerd indien:⁷⁵

⁶⁶ Kazachstan werd op 16 december 1991 officieel onafhankelijk van de Sovjet-Unie.

⁶⁷ Art. 3 Staatsburgerschapswet

⁶⁸ Staatsburgerschapswet art. 3.

⁶⁹ Kandas zijn etnische Kazachen die niet eerder burgers waren van Kazachstan en de juridische status van kandas hebben toegekend gekregen. Voorheen werd deze groep ook aangeduid als 'oralmany' (terugkeerders).

⁷⁰ Staatsburgerschapswet art. 16-1 sub 2

⁷¹ Zie ook <https://adilet.zan.kz/eng/docs/Z910004400>

⁷² <https://unsdg.un.org/latest/stories/kazakhstan-lifting-shadows-statelessness>

⁷³ Staatsburgerschapswet, art. 19

⁷⁴ Zie de website van de Kazachse ambassade: <https://www.gov.kz/memleket/entities/mfa-hague/press/article/details/19650?lang=kk>.

⁷⁵ Art. 20 Staatsburgerschapswet

1. de verzoeker onvoldane verplichtingen heeft tegenover Kazachstan⁷⁶;
2. de verzoeker eigendomsverplichtingen heeft die verband houden met wezenlijke belangen van burgers, bedrijven, organisaties, verenigingen of (maatschappelijke) instellingen in Kazachstan;
3. de verzoeker verdachte is in een strafzaak, dan wel een straf uitzit;
4. het verzoek strijdig is met staatsveiligheidsbelangen van Kazachstan.⁷⁷

2.2.10.2 Intrekking van het staatsburgerschap

Volgens artikel 21 wordt het staatsburgerschap van Kazachstan aan personen ontnomen in de volgende gevallen:

1. indien betrokkene in dienst treedt van een veiligheidsdienst, politie, justitie of andere staatsinstellingen van een vreemde mogendheid. Uitzondering hierop vormen gevallen voorzien in een internationaal verdrag;
2. indien het staatsburgerschap is verkregen door middel van het bewust verstrekken van valse informatie of valse documenten;
3. op grond van interstatelijke verdragen van Kazachstan;⁷⁸
4. indien betrokkene het staatsburgerschap van een andere staat heeft verkregen;⁷⁹
5. door het gebruik van documenten ter bevestiging van het staatsburgerschap van een andere staat na het verkrijgen van het staatsburgerschap van Kazachstan;
6. indien het huwelijk met een staatsburger van Kazachstan, dat als basis diende voor het verstrekken van het staatsburgerschap, ongeldig wordt verklaard door een rechtbank;
7. indien een burger van Kazachstan als kind was geadopteerd door buitenlanders, en na het bereiken van de meerderjarigheid kiest voor verlies van het Kazachse staatsburgerschap;
8. wegens deelname aan buitenlandse gewapende conflicten, extremistische en/of terroristische activiteiten op het grondgebied van een buitenlandse staat.

Daarnaast kan sinds 2017 het staatsburgerschap van Kazachstan worden ontnomen bij terroristische misdaden, of bij andere misdaden die ernstige schade hebben toegebracht aan vitale belangen⁸⁰ van Kazachstan.⁸¹ Dit is een strafrechtelijke sanctie, die door een strafrechter wordt opgelegd. Critici vreesden dat dit artikel ontneming van het staatsburgerschap aan bijvoorbeeld oppositionele politici op politieke gronden mogelijk zou maken, gezien de vage bewoording van het wetsartikel.⁸² Voor zover bij een bron bekend, was deze sanctie sinds invoering van het artikel echter nog niet opgelegd; deze sanctie was niet terug te vinden in gepubliceerde uitspraken.⁸³

⁷⁶ Hieronder valt bijvoorbeeld onvervulde militaire dienstplicht. Bij de aanvraag dienen documenten omtrent eventuele uitzondering van de dienstplicht te worden overgelegd, of bij verblijf in het buitenland een geldig uitreisvisum. Zie ook <https://www.gov.kz/situations/61/241?lang=en> en <https://www.gov.kz/situations/61/8?lang=en> (uitreisverboden).

⁷⁷ Jurisprudentie over deze weigeringsgronden is niet openbaar.

⁷⁸ Voor zover bekend heeft Kazachstan in de praktijk geen dergelijke interstatelijke overeenkomsten.

⁷⁹ Deze persoon moet binnen 30 dagen na de datum waarop hij het staatsburgerschap van een andere staat heeft aanvaard, hiervan melding doen aan de Kazachse autoriteiten (art.21 lid 9 Staatsburgerschapswet).

⁸⁰ Deze term is ontleend aan het strafrecht, waar in de definitie van 'vitale belangen' wordt verwezen naar een hele lijst van misdrijven, waaronder oorlogsmisdaden, staatsverraad en extremisme. Zie artikel 3 sub 20-1 van het Kazachse Wetboek van Strafrecht (inofficiële Engelse vertaling: [Penal Code of the Republic of Kazakhstan - "Adilet" LIS](#)). Daarnaast werd de sanctie van ontneming van het staatsburgerschap toegevoegd in het strafrecht aan een hele reeks misdrijven, waaronder deelname aan gewapende strijd als huurling of het werven van huurlingen, terrorisme en gijzeling; vertrouwelijke bron d.d. 26 februari 2026

⁸¹ Staatsburgerschapswet art. 20-1.

⁸² RFERL, [Kazakhstan Adopts Law On Deprivation Of Citizenship](#), 11 juli 2017.

⁸³ Vertrouwelijke bron d.d. 26 februari 2026 .

Voorheen konden personen ook het staatsburgerschap verliezen indien zij drie jaar lang verzuimden zich te laten registreren bij een consulaat van Kazachstan in het land van verblijf. Deze bepaling is echter via een amendement van 22 juli 2011 uit de wet geschrapt.⁸⁴

2.2.11 *Staatsburgerschap van kinderen in geval van wijziging van het staatsburgerschap van de ouders en bij adoptie en voogdij.*⁸⁵

In het geval dat beide ouders (of de enige ouder) het staatsburgerschap van Kazachstan verkrijgen dan wel afstand doen van het staatsburgerschap van Kazachstan, wijzigt het staatsburgerschap van hun kind dienovereenkomstig, indien het nog geen veertien jaar is. Indien slechts één van de ouders het staatsburgerschap van Kazachstan verkrijgt terwijl de andere ouder een buitenlands staatsburger of staatloos blijft, kan het kind op schriftelijk verzoek van de ouders Kazachs staatsburger worden.⁸⁶

Adoptie

Kinderen jonger dan veertien jaar met een buitenlands staatsburgerschap of die staatloos zijn, en die worden geadopteerd door staatsburgers van Kazachstan, verkrijgen van rechtswege het Kazachs staatsburgerschap. Indien één van de adoptieouders staatsburger van Kazachstan is en de andere ouder niet, verkrijgt het kind het Kazachs staatsburgerschap, op basis van schriftelijke instemming van de adoptieouders.⁸⁷

In geval van adoptie van een kind met Kazachs staatsburgerschap, waarbij de adoptieouders een vreemd staatsburgerschap hebben, houdt het kind het staatsburgerschap van Kazachstan, in ieder geval tot het de meerderjarige leeftijd heeft bereikt. Indien de adoptieouders van een kind met Kazachs staatsburgerschap hun Kazachse staatsburgerschap opgeven, blijft het kind eveneens staatsburger van Kazachstan, in ieder geval tot het bereiken van de meerderjarige leeftijd. In beide gevallen kan het kind pas afstand doen van het Kazachs staatsburgerschap nadat de meerderjarige leeftijd is bereikt.⁸⁸

Voogdij

Een kind jonger dan veertien jaar dat onder voogdij is geplaatst, wonend op het grondgebied van Kazachstan, behoudt het staatsburgerschap van Kazachstan in de volgende gevallen:⁸⁹

1. indien diens beide ouders of de enige ouder afstand doen van staatsburgerschap van Kazachstan en tegelijkertijd de ouderlijke rechten worden ontnomen, en de voogd verzoekt om behoud van het staatsburgerschap van het kind;
2. als beide ouders die staatsburger zijn van een andere staat, zijn overleden of vermist zijn, en familieleden die staatsburger zijn van de staat waarvan de ouders staatsburger zijn, weigeren het kind te adopteren, of als het kind adoptie door hen niet wil;
3. Als één van de ouders is overleden of vermist is geraakt, wordt het staatsburgerschap van het kind ingewilligd op aanvraag van de tweede ouder.

⁸⁴ Zie de toelichting bij artikel 21 van de Wet op het Staatsburgerschap: <https://adilet.zan.kz/eng/docs/Z910004800>

⁸⁵ Volgens artikelen 28 en 33 Staatsburgerschapswet kunnen wijzigingen in het staatsburgerschap van kinderen in de leeftijd tussen 14 en 18 jaar alleen plaatsvinden met instemming van deze kinderen.

⁸⁶ Staatsburgerschapswet art. 23

⁸⁷ Staatsburgerschapswet art. 25.

⁸⁸ Staatsburgerschapswet art. 27.

⁸⁹ Staatsburgerschapswet art. 26.

2.3 Procedure verkrijging en beëindiging van het staatsburgerschap

Aanvragen met betrekking tot staatsburgerschapswesties moeten formeel gezien worden ingediend bij de president, via de in de artikelen 30 en 31 van de Staatsburgerschapswet genoemde organen. Deze verzoeken moeten binnen een termijn van zes maanden worden behandeld door de bevoegde autoriteiten.⁹⁰ Specifiek geldt met betrekking tot aanvragen voor de registratie van de verwerving van het burgerschap in het kader van een vereenvoudigde (registratie)procedure dat die moeten worden ingediend bij de organen voor binnenlandse zaken. De betreffende instanties zenden hun conclusies over aanvragen met betrekking tot burgerschapswesties via het ministerie van Binnenlandse Zaken of het ministerie van Buitenlandse Zaken aan de president van Kazachstan. Daarbij legt het betreffende ministerie een met redenen omkleed advies voor aan de president van Kazachstan.⁹¹ Dit advies wordt vervolgens behandeld door de genoemde Commissie inzake staatsburgerschapsaangelegenheden. De commissie doet op haar beurt een aanbeveling aan de president, die per decreet besluit.⁹²

Doorlooptijden

Voor een gewone naturalisatieprocedure staat volgens procedurele regels⁹³ tot zes maanden doorlooptijd, en voor een vereenvoudigde naturalisatieprocedure tot drie maanden. Het is niet bekend hoe lang de doorlooptijd in de praktijk was. De verzoeker dient volgens informatie van de Kazachse overheid standaard een ontvangstbewijs van het verzoek te ontvangen van de bevoegde autoriteit. In hoeverre dit in de praktijk gebeurt is niet bekend.⁹⁴

Rechtsmiddelen

Tegen een besluit over staatsburgerschapswesties kan men een verzoek om herziening indienen bij de president. Tegen besluiten inzake staatsburgerschapswesties, tegen de weigering een aanvraag in behandeling te nemen of tegen andere ongeoorloofde handelingen van overheidspersoneel met betrekking tot staatsburgerschapsprocedures kan beroep worden aangetekend bij een hogere instantie dan de instantie waartegen beroep wordt aangetekend, dan wel bij de rechter.⁹⁵

Procedure verkrijging

Wanneer iemand het staatsburgerschap van Kazachstan wenst te verkrijgen, dient diegene hiertoe een aanvraag in te dienen bij een lokale vestiging van het Kazachse ministerie van Binnenlandse Zaken, dan wel bij een diplomatieke post in het buitenland indien de aanvrager in het buitenland woont. Daarbij dienen de volgende documenten te worden overgelegd:⁹⁶

1. Aanvraagformulier, levensloopbeschrijving en vier pasfoto's;
2. Verklaring van verbondenheid aan de Kazachse wetgeving conform art. 1 van de Staatsburgerschapswet;

⁹⁰ Staatsburgerschapswet art. 32.

⁹¹ Staatsburgerschapswet art. 34.

⁹² Staatsburgerschapswet art. 36.

⁹³ <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013391#z51>

⁹⁴ De OESO publiceerde op 18 september 2025 een kritische 'Integrity Review of Kazakhstan', waarin werd opgemerkt dat "tackling corruption is a strategic priority for the Government of Kazakhstan. Given the diverse forms and dynamics of corruption across different sectors in the country, Kazakhstan could benefit from a more systemic, whole-of-government and whole-of-society approach to anti-corruption." Zie: [OECD Integrity Review of Kazakhstan | OECD](#).

⁹⁵ Staatsburgerschapswet art. 41.

⁹⁶ Een gedetailleerd overzicht van deze documenten en van de te volgen procedure is te vinden op de website van de overheid van Kazachstan: https://egov.kz/cms/en/categories/for_foreigners/pass545_mid en https://egov.kz/cms/en/articles/how_to_become_kz_citizen, geraadpleegd op 16 maart 2026.

3. Kopie identiteitsbewijs of paspoort en indien van toepassing, bevestiging van staatloosheid, en/of geboorteakte van een kind;
4. belastingaangifte;
5. indien van toepassing op land van eerste staatsburgerschap: bewijs van afstand van eerder staatsburgerschap, dan wel bewijs van onmogelijkheid om afstand te doen of van automatisch verlies;⁹⁷
6. bewijs van inburgering.

Daarnaast kunnen afhankelijk van de situatie van de aanvrager documenten vereist zijn zoals bijvoorbeeld een schriftelijk verzoek van een staatsagentschap om verlening van het staatsburgerschap op basis van bijzondere verdiensten of een bijzonder beroep⁹⁸; bewijs van status als 'kandas'; geboorteakten van kinderen.⁹⁹

Vereenvoudigde procedure staatsburgers van Belarus, Kirgizië en Rusland

Indien iemand het staatsburgerschap van Kazachstan wenst aan te vragen via de vereenvoudigde procedure op basis van de interstatelijke overeenkomst tussen Belarus, Kazachstan, Kirgizië en de Russische Federatie, dient hij bij een lokale vestiging van het ministerie van Binnenlandse Zaken een aanvraag in te dienen. Volgens de overeenkomst moeten hierbij de volgende documenten worden overgelegd:¹⁰⁰

1. een aanvraagformulier;
2. een paspoort of ander identiteitsbewijs waaruit blijkt dat de betrokkene het staatsburgerschap van één van de andere landen bezit;
3. een notarieel gewaarmerkte kopie van de geboorteakte en huwelijksakte (indien van toepassing);
4. een document waaruit blijkt dat de betrokkene aan de voorwaarden in artikel 1 eerste lid van het verdrag voldoet (zie paragraaf 2.2.8, onder het kopje 'Interstatelijke overeenkomsten').

Indien iemand het staatsburgerschap van Kazachstan wenst aan te vragen via de vereenvoudigde procedure op basis van de interstatelijke overeenkomst tussen Kazachstan en Oekraïne, dient hij bij een lokale vestiging van het ministerie van Binnenlandse Zaken een aanvraag in te dienen. Volgens deze overeenkomst moeten de volgende documenten hierbij worden overgelegd:¹⁰¹

1. een aanvraagformulier;
2. drie pasfoto's;
3. documenten waaruit blijkt dat de betrokkene aan de voorwaarden uit punt 1 van artikel 1 van het verdrag voldoet (zie paragraaf 2.2.8, onder het kopje 'Interstatelijke overeenkomsten');
4. een document waaruit blijkt dat betrokkene rechtmatig zijn vaste woonplaats heeft op het grondgebied van Kazachstan;

⁹⁷ Hiervan zijn uitgezonderd volgens de wet: minderjarigen, handelingsonbekwamen, aanvragers wier naturalisatie onder interstatelijke verdragen (zie paragraaf 2.2.8) valt, en mensen die op basis van bijzondere verdienste of bepaalde beroepen het Kazachse staatsburgerschap verkregen (Presidentieel Decreet d.d. 6 juni 2005, no. 1587), en mensen die onder de vereenvoudigde inschrijvingsprocedure vallen onder artikel 16-1 (Kandas, slachtoffers van politieke repressie, etnische Kazachen die in Kazachstan studeren, weduwen van Kazachse staatsburgers, zie paragraaf 2.2.5). Ook werden andere aanvragers volgens een bron vrijgesteld van het vereiste van voltooide afstand van hun eerdere staatsburgerschap indien zij konden aantonen dat zij hadden verzocht om afstand daarvan te doen, en nog op een besluit wachtten. Zie ook vertrouwelijke bron d.d. 26 februari 2026 .

⁹⁸ Conform Presidentieel Besluit d.d. 6 juni 2005, no. 1587.

⁹⁹ Een gedetailleerd overzicht van deze documenten en van de te volgen procedure is te vinden op de website van de overheid van Kazachstan: https://egov.kz/cms/en/categories/for_foreigners/pass545_mid en https://egov.kz/cms/en/articles/how_to_become_kz_citizen, geraadpleegd op 16 maart 2026.

¹⁰⁰ Zie website van de overheid van Kazachstan, https://egov.kz/cms/en/articles/how_to_become_kz_citizen, geraadpleegd op 11 februari 2026.

¹⁰¹ Zie website van de overheid van Kazachstan, https://egov.kz/cms/en/articles/how_to_become_kz_citizen, geraadpleegd op 11 februari 2026.

5. (indien van toepassing) een document waaruit blijkt dat betrokkene zijn militaire dienstplicht heeft vervuld, dan wel is vrijgesteld van militaire dienstplicht.

Vereenvoudigde procedure Kandas; gerehabiliteerde slachtoffers van massale politieke repressie gedurende de Sovjet-Unie en hun nakomelingen en weduwen; en etnisch Kazachse studenten (zie paragraaf 2.2.5)

Om het staatsburgerschap van de Republiek Kazachstan te verkrijgen in het kader van een vereenvoudigde (registratie)procedure, wordt een verzoek (aanvraag) ingediend aan het hoofd van de politiedienst van een regio. De volgende documenten zijn bij een verzoek (aanvraag) om toekenning van het staatsburgerschap van de Republiek Kazachstan gevoegd:

1. een notariële gewaarmerkt afschrift van een aanvraag om afstand te doen van het vorige staatsburgerschap;
2. aanvraagformulier;
3. vier pasfoto's;
4. verklaring van verbondenheid;
5. een kopie van het identiteitsbewijs en bewijs van een ander staatsburgerschap;
6. Kandas die permanent op het grondgebied van de Republiek Kazachstan verblijven: een kandascertificaat;
7. Etnisch Kazachse studenten in instellingen voor hoger onderwijs: een certificaat van een instelling voor hoger onderwijs, ter bevestiging van het feit van de opleiding in deze instelling, en een bewijs van etniciteit.
8. Bewijs van betaling van de leges of de vrijstelling van de betaling ervan.
9. Personen die het slachtoffer zijn van politieke repressie gedurende de Sovjet-Unie, moeten een rechterlijke beslissing over rehabilitatie of documenten indienen waarin wordt bevestigd dat zij een afstameling zijn van slachtoffers van politieke repressie gedurende de Sovjet-Unie.¹⁰²

Kandas die geen rechtmatig verblijf hebben, dienen een aanvraag om het Kazachs staatsburgerschap in bij een hoofd van de politiedienst in het kader van de vereenvoudigde (registratie)procedure, en tegelijkertijd een notarieel gewaarmerkte verklaring van afstand van het oude buitenlandse staatsburgerschap. De volgende documenten zijn bij deze aanvraag vereist:

1. aanvraagformulier voor de afgifte van een permanente verblijfsvergunning en de registratie van de verlening van het staatsburgerschap van de Republiek Kazachstan;
2. notariële verklaring om afstand te doen van het voormalige staatsburgerschap;
3. verklaring van verbondenheid;
4. kopie en origineel (ter verificatie) van het nationale paspoort of een document van een staatloze;
5. kopie en origineel (ter verificatie) van de geboorteakte of een ander identiteitsdocument van een kind jonger dan zestien jaar, bij gezamenlijke aanvraag;
6. levensloopbeschrijving in het Kazachs of Russisch;
7. schriftelijke toestemming van het land van het oude staatsburgerschap om uit te reizen voor permanent verblijf in het buitenland; uitgezonderd hiervan zijn buitenlanders en staatlozen die als vluchteling worden erkend of die

¹⁰² Zie website van de overheid van Kazachstan, https://egov.kz/cms/en/articles/how_to_become_kz_citizen, geraadpleegd op 30 maart 2026.

- asiel hebben gekregen in Kazachstan, en etnische Kazachen uit China¹⁰³, tenzij anders bepaald in internationale verdragen;
8. een bewijs van (afwezigheid van) een strafblad van het land van staatsburgerschap of permanent verblijf; uitgezonderd hiervan zijn etnisch Kazachse staatsburgers van China¹⁰⁴;
 9. notariële overeenkomst of een notariële toestemming met een natuurlijke of rechtspersoon om een aanvrager te voorzien van accommodatie voor verblijf en permanente registratie;
 10. certificaat van medisch onderzoek van een buitenlander op de afwezigheid van ziekten.
 11. minderjarigen in de leeftijd van 14 tot 18 jaar: notariële schriftelijke toestemming van de minderjarige aan de door de ouder ingevulde aanvraag;
 12. vier pasfoto's.¹⁰⁵

Kandas zijn eenmalig vrijgesteld van de betaling van leges voor alle notariële akten die verband houden met het verkrijgen van het staatsburgerschap van Kazachstan.

Procedure afstand doen van het Kazachse staatsburgerschap

In geval een Kazachs staatsburger afstand wil doen van zijn staatsburgerschap, dient hij een verzoek hiertoe in bij een lokale vestiging van het ministerie van Binnenlandse Zaken, dan wel een vertegenwoordiging in het buitenland. Voor dit verzoek is vereist:

1. een aanvraagformulier;
2. autobiografie;
3. drie pasfoto's;
4. kopieën van identiteitsdocumenten, en indien van toepassing kopieën van geboorteakten en huwelijksakten;
5. bewijs van arbeid of studie, en bewijs dat er geen financiële verplichtingen of dienstplicht meer openstaan;
6. bewijs van betaling van de leges.¹⁰⁶

Personen die afstand willen doen vanuit het buitenland, dienen naast bovenstaande documenten nog te overleggen een toestemming uit Kazachstan voor permanent verblijf in het buitenland, een bewijs van (afwezigheid van) een strafblad, een bewijs van een buitenlands staatsburgerschap¹⁰⁷ en een bewijs van afwezigheid van uitstaande financiële verplichtingen aan familieleden.¹⁰⁸

2.4 Verificatie van het staatsburgerschap van Kazachse vreemdelingen

Het staatsburgerschap van Kazachstan kan worden vastgesteld aan de hand van een Kazachs identiteitsbewijs of paspoort. Het staatsburgerschap van een kind

¹⁰³ Media en ngo's berichtten over verhoogde uitreis restricties. Zie bijvoorbeeld The Guardian, [China 'barring thousands of citizens and foreigners from leaving country'](#), 2 mei 2023; Human Rights Watch, [Right to Leave Country Further Restricted](#), 17 februari 2025.

¹⁰⁴ Media en ngo's berichtten over verhoogde uitreis restricties uit China. Zie bijvoorbeeld The Guardian, [China 'barring thousands of citizens and foreigners from leaving country'](#), 2 mei 2023; Human Rights Watch, [Right to Leave Country Further Restricted](#), 17 februari 2025.

¹⁰⁵ Zie de website van de overheid van Kazachstan, https://egov.kz/cms/en/articles/how_to_become_kz_citizen, geraadpleegd op 30 maart 2026.

¹⁰⁶ Zie de website van de overheid van Kazachstan, https://egov.kz/cms/en/articles/move_abroad/vihod_iz_grazhdanstva, geraadpleegd op 30 maart 2026; De website van de Kazachse ambassade geeft eveneens een overzicht: <https://www.gov.kz/memleket/entities/mfa-hague/press/article/details/19650?lang=kk>.

¹⁰⁷ Zie de website van de Kazachse ambassade: <https://www.gov.kz/memleket/entities/mfa-hague/press/article/details/19650?lang=kk>.

¹⁰⁸ Zie de website van de overheid van Kazachstan, https://egov.kz/cms/en/articles/move_abroad/vihod_iz_grazhdanstva, geraadpleegd op 30 maart 2026.

jonger dan zestien jaar kan worden vastgesteld aan de hand van een geboorteakte dan wel inschrijving in het paspoort van één van de ouders.¹⁰⁹

De Kazachse overheid hanteert een digitaal systeem waarmee identiteitsgegevens kunnen worden geverifieerd en het staatsburgerschap van personen kan worden vastgesteld. Het ministerie van Binnenlandse Zaken is verantwoordelijk voor de registratie van staatsburgerschappen.¹¹⁰ De lokale (migratie) kantoren van het ministerie van Binnenlandse Zaken hebben toegang tot het centrale databestand van de staatsburgerschapsregistratie. Consulaten van Kazachstan in het buitenland stellen het staatsburgerschap vast van personen die hun vast verblijf in het buitenland hebben.¹¹¹ De identiteit van een vreemdeling (bijvoorbeeld in Nederland) die stelt staatsburger van Kazachstan te zijn, moet via de diplomatieke vertegenwoordiging van Kazachstan in het centrale systeem aan de hand van persoonsgegevens zoals naam, geboortegegevens en vaste woonplaatsregistratie worden vastgesteld.¹¹²

Op 12 januari 2007 trad in Kazachstan de Wet op de registratie van identificatienummers in werking. Op basis van deze wet (laatst gewijzigd op 30 juni 2025) wordt iedere staatsburger van Kazachstan door middel van een unieke identificatiecode geregistreerd in de centrale civiele registratie. Deze code wordt sindsdien ook in Kazachse paspoorten en identiteitskaarten opgenomen. Sinds januari 2009 geeft de Kazachse overheid biometrische paspoorten uit.¹¹³

2.5 Staatloosheid

Kazachstan is in de verslagperiode niet toegetreden tot de VN-verdragen inzake staatloosheid: het Verdrag inzake de Status van staatlozen (1954) en het Verdrag inzake het Terugdringen van staatloosheid (1961).¹¹⁴ Wel toonde Kazachstan in 2024 bereidheid alsnog tot die verdragen toe te treden. In november 2024 aanvaardde Kazachstan, samen met Kirgizië, Turkmenistan en Oezbekistan de Verklaring van Ashgabat omtrent het beëindigen van staatloosheid in Centraal-Azië ('*Ashgabat Declaration on Ending Statelessness in Central Asia*').¹¹⁵

De website van UNHCR maakte in 2025 melding van 7.866 bekende staatlozen (van wie er 7.399 als zodanig waren erkend door de Kazachse regering, en 466 personen met een onbekende nationaliteit die door partnerorganisaties van UNHCR waren geregistreerd).¹¹⁶ Mogelijk lag het werkelijke aantal hoger. Het aantal geregistreerde staatlozen schommelde volgens data van UNHCR tussen de 7.000 en 8.000 mensen in de jaren 2018 – 2025.¹¹⁷ Volgens een bron nam het aantal staatlozen en mensen met onbekend staatsburgerschap vergeleken met eerdere decennia echter wel degelijk af. Er zijn volgens die bron geen exacte data hieromtrent.¹¹⁸

¹⁰⁹ Staatsburgerschapswet art. 4.

¹¹⁰ Staatsburgerschapswet art. 30.

¹¹¹ Staatsburgerschapswet art. 31.

¹¹² Staatsburgerschapswet art. 31, laatste zin.

¹¹³ [On National registers of identification numbers - "Adilet" LIS](#)

¹¹⁴ [Kazakhstan National Office: Factsheet | UNHCR](#), geraadpleegd 14.01.2026.

¹¹⁵ UNHCR Central Asia, "[Now I have hope](#)". 14 maart 2024; UNHCR Central Asia, "[Central Asia commits to end statelessness with Ashgabat Declaration](#)", 18 december 2024.

¹¹⁶ UNHCR Kazakhstan National Office, "[Factsheet april 2025](#)". Van één persoon is de status kennelijk onbekend.

¹¹⁷ UNHCR Central Asia, "[Operation Update April – June 2025](#)"; UNCHR Kazakhstan National Office, Factsheets d.d. [1 januari 2025](#), [30 juni 2024](#), [1 januari 2024](#); IOM [MTM Data Mapping Kazakhstan](#), januari 2024, p. 23: 2018: 7,690 staatlozen; 2019: 8.386; 2020: 7.999; 2021: 7.831; 2022: 8.569; 2023: 8.266. Vertrouwelijke bron d.d. 3 maart 2026 .

¹¹⁸ Vertrouwelijke bron d.d. 3 maart 2026 .

Staatloosheid onder voormalige burgers van de Sovjet-Unie in Kazachstan ontstond doordat personen ten tijde van de Sovjet-Unie op een Sovjet-paspoort Kazachstan waren ingereisd, waarvan de geldigheid vervolgens verliep, zonder dat zij aanspraak hadden gemaakt of konden maken op het Kazachse staatsburgerschap.¹¹⁹ Dit betrof onder meer personen die zich na de totstandkoming van de huidige Kazachse Wet op het staatsburgerschap permanent vestigden in Kazachstan, en derhalve niet van rechtswege Kazachs staatsburger werden (zie paragraaf 2.2.9).

Bovendien was de procedure voor het aanvragen van staatsburgerschap in praktijk vaak langdurig en bureaucratisch, waardoor sommigen er actief voor kozen zich te laten registreren als staatloze in plaats van een staatsburgerschapsaanvraag in te dienen. Dit verschafte hun in ieder geval de mogelijkheid tot legaal leven en werken in Kazachstan.¹²⁰ Ook bood Kazachstan mensen die geen documenten van hun eigen overheid konden krijgen, uit politieke goodwill soms de status van staatloze aan.¹²¹

De Kazachse wetgeving sloot niet op alle punten staatloosheid uit. Zo was het wettelijk niet verplicht om een ander staatsburgerschap te hebben of in het vooruitzicht te hebben bij verlies van het Kazachse staatsburgerschap. Bij vrijwillig verlies (afstand doen) via een diplomatieke vertegenwoordiging gold overigens wel degelijk een verplichting, om bewijs te overleggen dat zij een ander staatsburgerschap hadden verkregen.¹²²

Ook verplichtte de wet formeel het afstand doen van het oude staatsburgerschap bij aanvraag van het Kazachse staatsburgerschap, hetgeen in de praktijk tot korte staatloosheid zou kunnen leiden. Maar volgens een bron gold deze verplichting niet voor een groot aantal categorieën aanvragers, zie paragraaf 2.2.4, en werd bewijs verzoek om afstand als voldoende gezien.¹²³

De Kazachse overheid spande zich met hulp van UNHCR in de verslagperiode in om staatloosheid tegen te gaan. Initiatieven zagen op betere wetgeving, verbeterde geboorteregistratie, en een nieuwe procedure voor erkenning van staatloosheid.¹²⁴ Vanuit de status van staatloze konden mensen na vijf jaar hoofdverblijf in Kazachstan naturaliseren. Daarnaast werden door UNHCR en de Kazachse overheid grootschalige campagnes gehouden om mensen met onbekend staatsburgerschap maar bijvoorbeeld Kazachse etniciteit te bewegen tot het aanvragen van het Kazachse staatsburgerschap, indien zij daarvoor in aanmerking kwamen. Met de genoemde inspanningen konden de afgelopen jaren volgens UNHCR 16.000 mensen in het bezit worden gesteld van een Kazachs paspoort.¹²⁵

Volgens een bron werd de status van staatloze ook wel verleend aan mensen die niet konden terugkeren naar hun land van herkomst, vanuit politieke goodwill.¹²⁶

¹¹⁹ Thematisch ambtsbericht Staatsburgerschap Centraal-Azië, september 2012.

¹²⁰ UNHCR Central Asia, *Statelessness In Kazakhstan: Analysis Of National Legislation*, 2023.

¹²¹ Dit geldt bijvoorbeeld voor Afghanen die niet konden terugkeren naar Afghanistan, en aan wie om pragmatische redenen de status van staatloosheid zou zijn verleend. Vertrouwelijke bron d.d. 3 maart 2026 .

¹²² Vertrouwelijke bron d.d. 24 februari 2026 ; zie ook de website van de Kazachse ambassade: <https://www.gov.kz/memleket/entities/mfa-hague/press/article/details/19650?lang=kk>.

¹²³ UNHCR Central Asia, *Statelessness In Kazakhstan: Analysis Of National Legislation*, 2023; vertrouwelijke bron d.d. 26 februari 2026 .

¹²⁴ Universal Periodic Review, *A/HRC/59/10/Add.1*, Views on conclusion and/or recommendations, voluntary commitments and replies presented by the State under review, 24 april 2025, p. 8.

¹²⁵ UNHCR, *Kazakhstan MCO Annual Results Report 2024*, mei 2025; UNHCR Kazakhstan, *Factsheet 1 januari 2025; UNHCR-Kazakhstan-Statelessness-ENG-2023.pdf | UNHCR Центральная Азия*, p. 6; UNHCR *Infographic IBelong Campaign*, oktober 2024. UNHCR *CA IBelong-achievements_infographic-ENG.pdf | UNHCR Центральная Азия*, oktober 2024; UNHCR Central Asia, *Factsheet - Kazakhstan*, september 2025.

¹²⁶ Vertrouwelijke bron d.d. 3 maart 2026 .

3 Vreemdelingenwetgeving

3.1.1 Vreemdelingen

Zaken met betrekking tot het verblijf van vreemdelingen op het grondgebied van Kazachstan worden geregeld in de Migratiewet van 2011, voor het laatst herzien op 17 juli 2025.¹²⁷ De wet richt zich op verschillende categorieën vreemdelingen: personen die terug willen keren naar hun historische thuisland, personen die het land in komen voor familiehereniging of voor onderwijs, personen die om humanitaire of politieke redenen komen¹²⁸, en personen die willen werken of zaken willen doen in Kazachstan.¹²⁹ Vreemdelingen en staatlozen die Kazachstan bezoeken, dienen zich binnen drie dagen na aankomst in Kazachstan te laten registreren bij een grenscontrolepost, in een hotel of bij een lokaal politiebureau.¹³⁰ Sinds juli 2025 zijn vreemdelingen die van plan zijn langer dan 30 dagen in Kazachstan te verblijven, verplicht om zich te registreren bij de overheid.¹³¹

Kazachstan introduceerde in november 2024 twee nieuwe soorten verblijfsvergunningen voor buitenlanders (een zgn. 'Neo Nomad Visa' en een 'Digital Nomad Visa'), waarmee buitenlanders die niet gebonden zijn aan een vaste werkplek, een jaar lang in Kazachstan mogen wonen, en op afstand kunnen werken voor buitenlandse bedrijven. Het visum staat niet toe dat die zogenaamde 'digitale nomaden' voor een bedrijf in Kazachstan zelf werken; de inkomsten moeten van buiten Kazachstan komen. Ook Nederlanders komen voor deze regelingen in aanmerking.¹³²

Op 2 juni 2023 tekenden Kazachstan en Italië een 'Agreement on Readmission', dat voorziet in het versimpelen en versnellen van de procedures voor het terugsturen van de wederzijdse onderdanen naar hun eigen land, als er sprake is van een overtreding van de verblijfsvoorwaarden in het andere land.¹³³

Op 3 december 2025 vond in Brussel de eerste onderhandelingsronde plaats tussen de EU en Kazachstan over een 'Visa Facilitation Agreement' en een 'Readmission Agreement'.¹³⁴ Een volgende ronde vond begin 2026 in Astana plaats, en er was op moment van schrijven nog een vervolgronde gepland.¹³⁵

Wanneer een vreemdeling eenmaal legaal verblijft in Kazachstan, kan een permanente verblijfsvergunning worden aangevraagd. Een dergelijke verblijfsvergunning geldt voor tien jaar, en kan nadien worden vernieuwd.¹³⁶ Het

¹²⁷ Wet d.d. 22 July 2011 № 477-IV. Een officiële vertaling ervan staat op <https://adilet.zan.kz/eng/docs/Z1100000477>

¹²⁸ art. 3 Migratiewet

¹²⁹ art. 34 Migratiewet

¹³⁰ Dit geldt ook voor burgers van landen die visumvrij naar Kazachstan kunnen reizen, w.o. Nederlanders.

¹³¹ Primeminister.kz, [Kazakhstan Strengthens Migration Control and Introduces Digital Monitoring of Foreign Nationals](#), 22 juli 2025.

¹³² [Neo Nomad Visa: New Prospects for Digital Nomads - The Astana Times](#)

¹³³ [Kazakhstan and Italy Sign Readmission Agreement During Italian Prime Minister's Visit](#). Volgens bronnen in het Italiaanse ministerie van Buitenlandse Zaken (geraadpleegd op 19 januari 2026, is dit slechts een concept, dat nog nader dient te worden uitgewerkt.

¹³⁴ [Kazakhstan and the European Union Officially Launch Negotiations on a Visa Facilitation Agreement](#)

¹³⁵ [EU and Kazakhstan Launch First Negotiation Round on Visa Facilitation and Readmission Agreements | EEAS](#).

Datum voor vervolgonderhandelingen nog niet bekend.

¹³⁶ https://egov.kz/cms/en/articles/vid_na_jitelstvo, geraadpleegd op 05 januari 2026.

belangrijkste vereiste is voldoende middelen van bestaan.¹³⁷ Wanneer iemand eenmaal in het bezit is van een verblijfsvergunning, kan hij, na het benodigd aantal jaren legaal in Kazachstan te hebben gewoond¹³⁸, een aanvraag indienen ter verkrijging van het staatsburgerschap van Kazachstan (zie paragraaf 2.2.4).

3.1.2 Vluchtelingen

Op 15 januari 1999 ondertekende Kazachstan het VN Vluchtelingenverdrag van 1951 en het bijbehorende protocol van 1967.¹³⁹ Daarnaast heeft Kazachstan sinds 1 januari 2010 een officiële vluchtelingenwet.¹⁴⁰

Op basis van de vluchtelingenwet kan een asielzoeker een aanvraag indienen ter verkrijging van de vluchtelingenstatus. Dit dient te gebeuren binnen vijf werkdagen na aankomst op het grondgebied van Kazachstan, of vanaf het moment dat de asielzoeker ervan op de hoogte is dat hij moet vrezen voor vervolging op basis van ras, etniciteit, geloof, nationaliteit, lidmaatschap van een sociale groepering of politieke overtuiging.¹⁴¹ De aanvraag dient schriftelijk en in persoon te worden ingediend door de asielzoeker, dan wel door een geautoriseerde derde persoon. Dit kan bij een lokale vestiging van de vreemdelingenpolitie (vallend onder het ministerie van Binnenlandse Zaken). Ook kan een verzoek worden ingediend bij een grenspost van Kazachstan of, indien er geen grenspost aanwezig is, bij de grensbewakingsdienst. In het geval van een noodgedwongen illegale grensoverschrijding, dient het verzoek binnen één dag te worden ingediend.¹⁴² Op het moment dat de aanvraag is geregistreerd, wordt aan de betrokkene een certificaat verstrekt dat de status van asielzoeker bevestigt. Dit is geldig totdat op het verzoek is beslist.¹⁴³

De bevoegde autoriteiten dienen binnen drie maanden een beslissing te nemen op het verzoek ter verkrijging van de status van vluchteling. Ingeval de beslissing niet binnen drie maanden genomen kan worden, mag de procedure niet langer duren dan een jaar.¹⁴⁴ Wanneer positief is beslist op een aanvraag, moeten de autoriteiten binnen vijf werkdagen een certificaat verstrekken aan de betrokkene dat de status van vluchteling bevestigt. De status van vluchteling wordt verstrekt voor de duur van één jaar en kan telkens met één jaar worden verlengd. Een aanvraag voor verlenging van de status moet één maand voor het verstrijken van de einddatum worden ingediend bij de bevoegde autoriteiten.¹⁴⁵

UNHCR helpt de Kazachse overheid bij het verder ontwikkelen en verbeteren van de mechanismen die verband houden met asielprocedures en de vaststelling van de status van vluchtelingen.¹⁴⁶ Volgens UNHCR verbleven er in Kazachstan per juni

¹³⁷ Ibidem. In de regeling wordt dit als volgt gespecificeerd: "A document confirming solvency in accordance with the Rules for confirming solvency of foreigners and stateless persons applying for permanent residence permits in the Republic of Kazakhstan during the stay, approved by the Minister of Internal Affairs of the Republic of Kazakhstan on June 30, 2023, No. 531 (registered in the Register of State Registration of Regulatory Legal Acts under No. 33001), or a document attesting to the existence of grounds for exemption from confirmation of solvency in accordance with subparagraph 4) of Article 49 of the Law of the Republic of Kazakhstan 'On Population Migration.'"

¹³⁸ De duur daarvan hangt af van de specifieke situatie van betrokkene, zie ook paragraaf 2.1.1 onder het kopje naturalisatie.

¹³⁹ <https://www.unhcr.org/sites/default/files/legacy-pdf/5d9ed32b4.pdf>

¹⁴⁰ Wet van de Republiek Kazachstan inzake vluchtelingen van 4/12/2009, in werking getreden op 1/1/2010; laatstelijk gewijzigd op 1/1/2021

¹⁴¹ Vluchtelingenwet, art. 10 lid 1

¹⁴² Volgens art. 10 lid 3 van de Vluchtelingenwet is daarvan sprake bij afwezigheid van een officiële grensovergang.

¹⁴³ Vluchtelingenwet art 10 lid 6

¹⁴⁴ Ibid., art 11 lid 1

¹⁴⁵ Ibid., art. 11 lid 5

¹⁴⁶ Deze samenwerking is officieel vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst tussen UNHCR en de Kazachse overheid die op 7 april 2011 in werking trad. Zie [Cooperation Agreement between the Government of the Republic of Kazakhstan and the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees - 550ae88e4.pdf](#)

2025 ongeveer 330 vluchtelingen en 240 asielzoekers.¹⁴⁷ Dit betrof echter alleen geregistreerde vluchtelingen en asielzoekers. Vermoedelijk is het werkelijke aantal hoger.¹⁴⁸

Volgens een bron past Kazachstan het non-refoulementbeginsel niet toe.¹⁴⁹ Amnesty International maakte in zijn jaarverslag 2024 melding van een aantal Oezbeken dat tevergeefs een beroep zou hebben gedaan op de vluchtelingenstatus, uit angst uitgezet te worden naar Oezbekistan en daar vervolgd te worden.¹⁵⁰ Zo maakte BBC Monitoring eind 2024 ook melding van de weigering door de Kazachse autoriteiten om een Russische politieke activist, die zich uitgesproken zou hebben tegen de oorlog in Oekraïne, de vluchtelingenstatus te verlenen.¹⁵¹ UNHCR had eerder al gemeld dat, na de gedeeltelijke mobilisatie in Rusland op 21 september 2022, meer dan 970.000 Russen naar Kazachstan waren gevlucht.¹⁵² In 2024 en 2025 liep het aantal uitzettingen sterk op naar circa 37.000. Volgens een bron deugden een groot deel van deze beslissingen niet, aangezien in beroep veel zaken gegrond werden verklaard.¹⁵³

3.1.3 Ontheemden

Ontheemding was in Kazachstan bijna uitsluitend toe te schrijven aan natuurrampen zoals overstromingen. Het Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC) geeft in zijn jaarrapport 2025 aan dat er 120.000 intern ontheemden (engels: *Internally displaced people*, IDP's) in Kazachstan waren, vooral veroorzaakt door een grote overstroming in 2024.¹⁵⁴ In de jaren daarvoor was een duidelijk dalende trend te zien van 9.000 IDP's in 2011, naar 32.000 in 2020, naar 1.700 in 2023.¹⁵⁵

¹⁴⁷ [Kazakhstan | UNHCR Central Asia](#), geraadpleegd op 3 maart 2026.

¹⁴⁸ [Kazakhstan | UNHCR](#), geraadpleegd op 3 maart 2026.

¹⁴⁹ Vertrouwelijke bron d.d. 24 februari 2026 . Zie bijvoorbeeld ook OVD-Info, [Kazakhstan has approved the extradition to Russia of a Chechen activist who reported torture](#). 30 januari 2026.

¹⁵⁰ [Human rights in Kazakhstan Amnesty International](#)

¹⁵¹ [Kazakhstan denies refugee status to Russian wanted at home – BBC Monitoring](#).

¹⁵² Vertrouwelijke bron , juli 2023

¹⁵³ Vertrouwelijke bron d.d. 24 februari 2026 .

¹⁵⁴ [2025 Global Report on Internal Displacement \(GRID\) | IDMC - Internal Displacement Monitoring Centre](#)

¹⁵⁵ Website Internal Displacement Monitoring Centre [IDMC](#), geraadpleegd op 16 maart 2026.

4 Literatuurlijst

Amnesty International

- *Human rights in Kazakhstan.*

Astana Times

- *Neo Nomad Visa: New Prospects for Digital Nomads.*

BAMF (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge)

- *Briefing Notes Group 62, 17 november 2025, p. 5.*

BBC Monitoring

- *Kazakhstan denies refugee status to Russian wanted at home (6 februari 2026).*

Burgerlijk Wetboek Kazachstan

- *Civil Code of the Republic of Kazakhstan (General Part & Special Part, as amended up to Law of the Republic of Kazakhstan No. 241-VI of April 2, 2019), WIPO Lex.*

Constitution of the Republic of Kazakhstan

- Officiële tekst via de website van de president van Kazachstan: <https://www.akorda.kz/en/constitution-of-the-republic-of-Kazakhstan-50912>.

EEAS / Europese Unie

- *EU and Kazakhstan Launch First Negotiation Round on Visa Facilitation and Readmission Agreements.*
- *Kazakhstan and the European Union Officially Launch Negotiations on a Visa Facilitation Agreement.*

European Commission

- *AI translation and language tools – Multilingualism, translation and language-based AI services (online informatie over vertaalprogramma).*

Human Rights Watch

- *Right to Leave Country Further Restricted, 17 februari 2025.*

IDMC – Internal Displacement Monitoring Centre

- *2025 Global Report on Internal Displacement (GRID).*
- Website IDMC, geraadpleegd op 16 maart 2026.

IOM – International Organization for Migration

- *IOM MTM Data Mapping Kazakhstan, januari 2024, p. 23.*

Kazakhstan, Government of

- *How to get the citizenship of Kazakhstan (diverse malen geraadpleegd, o.a. 11 februari, 30 maart 2026): https://egov.kz/cms/en/articles/how_to_become_kz_citizen.*
- Informatie over vertrek uit het staatsburgerschap: https://egov.kz/cms/en/articles/move_abroad/vihod_iz_grazhdanstva, geraadpleegd op 30 maart 2026.
- *National Migration Strategy 2025–2030: «Об утверждении Концепции миграционной политики Республики Казахстан до 2030 года» – ИПС "Әділет".*
- *On citizenship of the Republic of Kazakhstan (Staatsburgerschapswet) van 20 december 1991 nr. 1017-XII, laatstelijk herzien op 12 juli 2025; Engelse vertaling.*
- *On National registers of identification numbers – "Adilet" LIS.*
- *On Population Migration (Migratiewet): Wet d.d. 22 juli 2011 nr. 477-IV.*
- *On Rehabilitation of Victims of Massive Political Repressions – "Adilet" LIS.*
- *On the State Independence of the Republic of Kazakhstan – "Adilet" LIS.*
- Overzicht documenten en procedure voor staatsburgerschap en verblijf: https://egov.kz/cms/en/categories/for_foreigners/pass545_mid.
- *Permanent residence permit (vid na zhitelstvo): https://egov.kz/cms/en/articles/vid_na_zhitelstvo, geraadpleegd op 5 januari 2026.*

Kazakhstan, Ministry of Internal Affairs

- *Rules for confirming solvency of foreigners and stateless persons applying for permanent residence permits in the Republic of Kazakhstan during the stay*, besluit nr. 531 van 30 juni 2023 (Register of State Registration of Regulatory Legal Acts nr. 33001).

Kazakhstan – UN Country Team / UNSDG

- *Kazakhstan: Lifting shadows of statelessness.*

NobelPrize.org

- *Aleksandr Solzhenitsyn – Biographical.*

OECD

- *OECD Integrity Review of Kazakhstan* (18 september 2025).

Open Democracy

- *Knock, knock: the return of the propiska?*, 7 maart 2013.

Open Overheid (Nederland)

- *Thematisch ambtsbericht staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in Centraal-Azië*, september 2012.
- *Thematisch ambtsbericht staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland*, mei 2011.
- *Thematisch ambtsbericht Staatsburgerschap Centraal-Azië*, september 2012.

OVD-Info

- *Kazakhstan has approved the extradition to Russia of a Chechen activist who reported torture*, 30 januari 2026.

Primeminister.kz

- *Kazakhstan Strengthens Migration Control and Introduces Digital Monitoring of Foreign Nationals*, 22 juli 2025.

Qazinform

- *Over 1 mln ethnic Kazakhs return to motherland since 1991*, 29 september 2025.

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFERL)

- *Kazakhstan Adopts Law On Deprivation Of Citizenship*, 11 juli 2017.
- *Naturalized Kazakhs From Afghanistan Rendered Stateless After Astana Revokes Citizenships*, 15 januari 2025.

Sdu OpMaat

- Artikel over de term 'natsionalnost' en het onderscheid tussen nationaliteit en etniciteit, p. 23.

The Times of Central Asia

- *New Constitution Backed by Majority as Kazakhstan Reports Record Referendum Turnout*, 16 maart 2026.

The Guardian

- *China 'barring thousands of citizens and foreigners from leaving country'*, 2 mei 2023.

UNHCR – United Nations High Commissioner for Refugees

- *Cooperation Agreement between the Government of the Republic of Kazakhstan and the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees*, in werking getreden op 7 april 2011.
- *UNHCR-Kazakhstan-Statelessness-ENG-2023* (pdf), UNHCR Центральная Азия.
- *Kazakhstan MCO Annual Results Report 2024*, mei 2025.
- *UNHCR Kazakhstan National Office: Factsheet*, diverse data (1 januari 2024, 30 juni 2024, 1 januari 2025).
- *UNHCR Central Asia, Operation Update April-June 2025.*
- *UNHCR_CA_IBelong-achievements_infographic-ENG.pdf* | UNHCR Центральная Азия (IBelong-campagne, oktober 2024).
- *Kazakhstan National Office: Factsheet* | UNHCR, geraadpleegd 14 januari 2026.
- *"Now I have hope"* | UNHCR Central Asia, 14 maart 2024.
- *Kazakhstan* | UNHCR Central Asia, geraadpleegd op 3 maart 2026.
- *Kazakhstan* | UNHCR, geraadpleegd op 3 maart 2026.
- *Handbook / Guidance on statelessness*

UN Human Rights Council

- *Universal Periodic Review, Kazakhstan – A/HRC/59/10/Add.1, Views on conclusion and/or recommendations, voluntary commitments and replies presented by the State under review, 24 april 2025, p. 8.*

Vluchtelingenwet Kazachstan

- *Law of the Republic of Kazakhstan on Refugees, 4 december 2009, in werking getreden 1 januari 2010, laatstelijk gewijzigd op 1 januari 2021.*
- Verwijzingen naar art. 10, 11 en andere bepalingen van de Vluchtelingenwet.

World Factbook (CIA)

- *Kazakhstan – The World Factbook (schatting 2023).*